

178

FEBRER
2013

L'ARRISCADA APOSTA DE DAVID CAMERON

Carme Colomina, investigadora associada, CIDOB

El primer ministre David Cameron va plantejar el passat 23 de gener la seva visió d'una nova relació entre Londres i els seus socis europeus, i va anunciar la convocatòria al Regne Unit d'un referèndum sobre la pertinença a la UE abans la finalització de l'any 2017. Cameron va llançar la seva aposta al tot o res. Va lligar el seu futur polític a la força de l'euro-escepticisme. Es tracta d'una aposta arriscada, que ha situat al seu partit i a la societat britànica en un punt de no-retorn.

Des de fa més d'un any, el primer ministre britànic ha portat la seva estratègia europea molt més enllà que la seva mentora política, Margaret Thatcher. Ha exigit la repatriació de competències, ha retallat aportacions econòmiques, ha bloquejat l'accelerada integració política dels països de l'euro i ha defensat que l'Europa del mercat únic segueixi sent el nucli dur d'una UE que evoluciona a diverses velocitats d'integració, constreta per la supervivència l'euro. Londres s'allunya de l'eix de poder continental, del triangle constituït per Brussel·les-Berlín-París. Un eix que consta a l'origen dels recels inicials del Regne Unit cap al projecte europeu. En el 1956, quan els sis països fundadors es van reunir per redactar el Tractat de Roma, els britànics van rebutjar la invitació a formar part d'un club "de sis nacions, on nosaltres vam haver de rescatar quatre d'elles de les urpes de les altres dues", segons la resposta que la història atribueix al primer ministre de l'època, el conservador Anthony Eden, que succeïa en el càrrec a Winston Churchill.

David Cameron va començar també el seu discurs del dimecres 23 de gener recordant que van ser els britànics els quals van anar a salvar Europa "en les seves hores més fosques", al mateix temps que enterrava la idea d'uns "Estats Units d'Europa", com els havia somiat Churchill en el seu discurs a Zuric l'any 1946, perquè per a Cameron no existeix un "poble europeu" com a tal. Però aquest discurs flaqueja en tres punts concrets. En una Unió Europea que desconfia profundament de cada reforma institucional, Londres demana renegociar un Tractat que només la cancellera alemanya Angela Merkel vol reobrir, però en sentit oposat a Cameron: per a què hi hagi un major control sobre l'eurozona. Oblida, a més a més, que cada nou tractat negociat en els últims quinze anys ha convertit en un calvari el procés de ratificacions a les capitals, i que cadascun d'ells ha anat perdent suport de la població.

El premier britànic hauria d'haver calculat també que les mínimes concessions que Londres pot acceptar per permetre's tornar a casa amb el cap alt potser són molt lluny del màxim que els seus socis europeus estiguin disposats a cedir. Alemanya i França semblen haver decidit que "l'Europa a la carta" ja ha arribat al seu límit, i en aquesta nova Unió de vint-i-set estats, més integrada en l'eurozona i amb un únic centre neuràlgic que gira al voltant de Berlín, Cameron ja hauria d'haver après que les seves amenaces de veto han perdut rellevància.

És evident que el primer ministre s'ha lliurat a les tesis de l'ala més dura del seu partit, però què li fa suposar que la promesa d'un referèndum per al 2017 serà suficient per mantenir l'euro-escepticisme tory a ratlla? Cameron, que va coquetejar amb el sector més euròfob del seu partit per a aconseguir el lideratge conservador, ha acabat convertit en el seu ostatge.

Però el discurs del 23 de gener no era un final de trajecte sinó l'inici d'una nova etapa de negociacions i, si el premier britànic juga bé les seves cartes, les seves tesis poden trobar importants aliats en algunes capitals de la Unió. L'última cimera europea per a aprovar el marc financer de la UE per al període 2014-2020 va marcar el camí a seguir: buscar el consens amb Angela Merkel. Des de finals de gener, la premsa britànica va insistir en que la cancellera era l'única aliada capaç d'aconseguir una renegociació de l'estatus britànic al continent. Així va ser també com, en aquest últim consell europeu, una Angela Merkel interessada en rebaixar la seva factura en el pressupost comunitari, va accedir a algunes de les retallades que Cameron considerava imprescindibles per exemplificar al seu país que l'austeritat també s'imposa sobre l'Europa burocràtica que encarnen -segons el discurs- les institucions de Brussel·les. Va ser Merkel qui li va servir en safata aquesta victòria simbòlica.

No obstant això, a Cameron no li sobren motius per carregar contra aquesta Unió Europea allunyada de la ciutadania, qüestionar la legitimitat democràtica d'algunes de les seves decisions i advertir del risc de fractura, especialment al Sud més castigat per la crisi. Segons un Eurobaròmetre publicat a finals de 2012, només un 30% dels europeus percep la UE de manera positiva, molt per sota del 52% registrat fa cinc anys. L'auge dels partits populistes i euro-escèptics ha estat la translació política més immediata d'aquest sentiment, i la Unió Europea no pot eludir aquest altre debat, crucial per al seu futur.

Amb gairebé el 30% del PIB britànic generat pels negocis del mercat financer de la City, és evident que Londres defen uns interessos que no són els interessos de l'eix Brussel·les-París-Berlín. Però David Cameron té la responsabilitat de triar quin lloc vol ocupar en aquesta UE en transformació, embarcada en un procés d'integració econòmica i política sense precedents, i fa mesos -molt abans d'anunciar aquest referèndum al tot o res- que el seu camí està traçat. "És com si ja fóssim 26" -declarava l'octubre de l'any passat el ministre d'Afers Exteriors finlandès, Alex Stubb- "és com si el vaixell [del Regne Unit] hagués començat a allunyar-se i des de coberta un dels nostres millors amics ens digués bye-bye". Però seran els britànics els quals tindran l'última paraula, i amb un moviment pro-europeu transversal política i socialment que comença a organitzar-se.